

EUROOPA VALIMISED

6.-9. JUUNI 2024

ÕPPEVAHEND

#ANNA
OMA
HÄÄL

[EUROOPA-VALIMISED.EU](https://europa-valimised.eu)

© Euroopa Liit, 2024

Reprodutseerimine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Fotod ja illustratsioonid: © Euroopa Parlament

Euroopa Parlamendi kommunikatsiooni peadirektoraadi noortetöö üksus

Kontakt: youth@europarl.europa.eu

SISUKORD

ÕPPEVAHENDI EESMÄRK	3
ÜLESEHITUS	3
RÕHK ON SUHTLEMISEL.....	3
MOODUL 1 MIKS HÄÄLETADA EUROOPA PARLAMENDI 2024. AASTA VALIMISTEL ?	5
MOODUL 2 DESINFORMATSIOON.....	9
MOODUL 3 KUIDAS MÕJUTAB EL MINU ELU?.....	13
MOODUL 4 MILLINE ON EUROOPA PARLAMENDI ROLL?	17
MOODUL 5 KUIDAS OLLA AKTIIVNE EUROOPLANE?	21
MOODUL 6 NOORED TEGUTSEVAD	25

ÕPPEVAHENDI EESMÄRK

Selle õppevahendi eesmärk on teha kergesti kättesaadavaks **materjalid**, mis aitavad selgitada noortele Euroopa Liidu eeliseid, Euroopa Parlamendi rolli ja seda, **kui tähtis on Euroopa Parlamendi valimistel hääletada**.

ÜLESEHITUS

Õppevahend koosneb **kuuest moodulist**. Iga moodul on jagatud neljaks osaks: sissejuhatus teemasse, suunavad küsimused noortega arutelu algatamiseks, arutelu toetavate õppematerjalide loetelu ja väike viktoriin. Iga õppematerjali juures on välja toodud eeldatav aeg, mis sellele kulub.

RÕHK ON SUHTLEMISEL

Õppevahendi materjale võib vabalt kombineerida, et noortel oleks võimalus **arvamust avaldada, mõtteid vahetada ja küsimusi esitada**.

Arutelu on kõige parem alustada teemadest, mis lähevad noortele korda. Samuti oleks hea mõelda, mida saaks noor pärast arutelu **konkreetselt** teha, näiteks registreeruda valimiste veebisaidil, et saada valimiste kohta meeldetuletus, liituda üheskoos.eu kogukonnaga, rääkida valimistest oma pere ja sõpradega jne (vt ka „Moodul 6 – Noored tegutsevad“).

Selleks, et noori tulemuslikult kaasata ja tegutsema innustada ning et arutelu avaldaks neile pikaajalist mõju, tasub kaaluda osaluspõhise formaadi kasutamist.

- ▶ Aruteluks võib **paluda osalejatel istuda ringis**, et kõik tunneksid end võrdsetena ja näeksid üksteist. Lisateavet ringimeetodi kohta leiab siit (inglise keeles) ja näiteid saab otsida internetist.
- ▶ Arutelu läbiviimiseks sobib hästi **maailmakohviku meetod**. Lisateavet leiab siit (inglise keeles).
- ▶ Arutelu tulemuste jäädvustamiseks võib kasutada graafilise visualiseerimise tehnikaid.
- ▶ Mitteformaalse hariduse vahendeid leiab SALTO-Youth veebisaidilt. SALTO-Youth on võrgustik, kuhu kuuluvad ressursikeskused, mis keskenduvad noorte jaoks prioriteetsetele ELi teemavaldkondadele.

Laadi alla õppevahendi digiversioon, et saada ligipääs kõigile selles väljaandes olevatele kasulikele linkidele.

MOODUL 1 MIKS HÄÄLETADA EUROOPA PARLAMENDI 2024. AASTA VALIMISTEL ?

Euroopa Parlamendi valimised toimuvad 6.–9. juunil 2024¹. Valimised toimuvad alates 1979. aastast iga viie aasta tagant. Need on maailma suurimad piiriülesed demokraatlikud valimised, kus 27 eri riigi kodanikud valivad endale koos esindajad ühisesse parlamenti.

Valimistel osalemine on alati tähtis, olgu tegu kohalike, riiklike või Euroopa valimistega. Kodanikele on see suurepärane võimalus avaldada arvamust endale oluliste asjade kohta. Euroopa Parlamendi valimistel konkureerivad nii nagu riiklikel valimistelgi omavahel eri maailmavaated ja ettepanekud. Mida rohkem inimesi valimistel osaleb, seda rohkem eri vaateid on esindatud ka Euroopa Parlamendi uues koosseisus. See tagab, et parlamendi aruteludes võetakse arvesse kõiki Euroopa ühiskonnas esindatud arvamusi.

Euroopa Parlamendi valimised on olulised eelkõige kahel põhjusel:

- ▶ **Euroopa Parlamendi otsustel on otsene ja tegelik mõju kõigi ELi kodanike elule** (vt „Moodul 3 – Kuidas mõjutab EL minu elu?“). Kõik need otsused saavad alguse valimistel antud häältelt. Võib öelda, et need, kes valimistel oma häält ei anna, elavad teiste tehtud otsuste järgi ja teiste kujundatud demokraatias.
- ▶ **Demokraatiat ei tohi ealeski pidada enesestmõistetavaks.** Demokraatia ülesehitamine on olnud ühine saavutus ja selle tugevana hoidmine on ühine vastutus, milles on kõigil oma roll. Samuti ei tohiks arvata, et demokraatia on lõpuni valmis. Seda saab alati paremaks muuta. Ja mida rohkem inimesi valida läheb, seda tugevamaks muutub meie demokraatia.

Euroopa tulevik sõltub noortest, nende valmisolekust võtta omaks Euroopa identiteet ja aktiivsest osalemisest Euroopa poliitikas (vt „Moodul 5 – Kuidas olla aktiivne eurooplane?“).

Üks poliitilise osaluse väga oluline vorm on valimistel hääletamine. Noortega tasub arutada, **miks see tähtis on.**

1. [Euroopa Parlamendi valimiste](#) veebisaidil on kõik reeglid, mida on vaja teada, et oma päritolu- või elukohariigis hääletada.

Noored võivad öelda, et soovivad hääletada, sest:

- ▶ **Nad tahavad anda oma hääle demokraatia toetuseks:** Demokraatia algab inimestest. Euroopa Parlamendi valimistel tehtud otsused mõjutavad nende elu. Kui inimesed valima ei lähe, annavad nad käest võimaluse oma tulevikku kujundada. Kuid lisaks sellele kahandab hääletamata jätmine ka Euroopa parlamentaarse demokraatia jõudu ja Euroopa väärtuste tähendust. Euroopa Parlament töötab pidevalt selle nimel, et tugevdada demokraatlikke õigusi ning tagada, et austataks ELi väärtusi – rahu, vabadus, õigusriik, vähemuste õigused ja sooline võrdõiguslikkus.
- ▶ **ELi õigusaktid mõjutavad otseselt noorte igapäevaelu:** Euroopa Parlament võtab vastu õigusakte, mis mõjutavad otseselt 447 miljonit inimest ELis (nt soolise tasakaalu, kliima ja ühtse turu valdkonnas – vt „Moodul 3 – Kuidas mõjutab EL minu elu?“). Noorte valimistel antavad hääled mõjutavad seda, millised Euroopa Parlamendi liikmed esindavad neid uute õigusaktide ettevalmistamisel. Parlamendiliikmete vahendusel mõjutab nende hääel ka Euroopa Komisjoni volinike valimist. Need otsused kujundavad nii noorte kui ka paljude teiste igapäevaelu.
- ▶ **Nad tahavad lahendada üleilmseid probleeme** (kliimamuutused, rahvatervis, majandus, tööhõive, julgeolek, rahu jne), millega ükski liikmesriik üksinda toime ei tule. Nad soovivad kasutada oma häält selleks, et määrata, kuidas peaks EL nende probleemidega tegelema.

Noored võivad öelda, et ei soovi hääletada, sest:

- ▶ **Nad ei tea, kellele oma hääel anda.** Julgustage neid tutvuma internetis erakondade manifestide ja poliitiliste programmidega, arutlema sel teemal lähedastega või külastama veebisaiti euroopa-valimised.eu, et saada teavet Euroopa Parlamendi fraktsioonide ja selle kohta, mille eest nad seisavad, ning kujundama sel põhjal oma eelistust.
- ▶ **Nad arvavad, et poliitika on räpane ega taha sellega tegemist teha.** Selgitage, et poliitika ei tähenda üksnes valimiskampaaniat ja omavahel jagelevaid poliitikuid. See tähendab ka arutelu kliimamuutuste, kestliku majanduse, energiaallikate, töö tuleviku, miinimumpalga ja selle üle, mida ELi eelarvest toetatakse.
- ▶ **Nad leiavad, et valimistel osalemine on liiga suur ettevõtmine.** Juhtige tähelepanu sellele, et hääletamine võtab vaid paar minutit.
- ▶ **Nad ei huvitu poliitikast.** Küsige, kas neid huvitab oma lähedaste, iseenda ja planeedi tulevik? Kui jah, huvitab neid tegelikult ka poliitika.
- ▶ **Nad ei usu, et nende hääel midagi muudab.** Tõestage neile, et see ei ole nii. Kõigil valimistel – nii kohaliku omavalitsuse, parlamendi- kui ka presidendivalimistel – loeb iga hääel. Hiljutistel valimistel, näiteks Brexiti üle peetud rahvahääletusel või USA presidendivalimistel, oli erinevus kahe võimaliku valiku või kandidaadi kogutud hääelte vahel vaid 2–4 protsendipunkti. Näiteks Brexiti puhul võttis hääletusest osa märkimisväärselt vähe noori ja hääletuse tulemusel otsustati – noorte suureks pettumuseks – Euroopa Liidust välja astuda. Iga hääel võib tulemust muuta.

SUUNAVAD KÜSIMUSED:

- ▶ Millal te esimest korda hääletamas käisite ja miks? Millal on teil järgmine võimalus hääletada? Kuidas julgustaksite sõpru valima minema?
- ▶ Minevikus ei olnud kõigil õigust hääletada. Naised said Euroopas hääleõiguse aastatel 1906–1974 ning kuni 1970ndateni oli valimisiga praeguse 18 aasta asemel 21 aastat. Otsus selle kohta, kellel on õigus hääletada, on ühiskondlik kokkulepe ja võib ajas muutuda. Kreekas on valimisiga tänavustel Euroopa Parlamendi valimistel 17, neljas liikmesriigis (Belgia, Saksamaa, Malta ja Austria) aga 16. Kas teie arvates tuleks valimisiga langetada kõigis ELi liikmesriikides ja miks?
- ▶ Kui osa elanikkonnast jäetakse hääletamisest kõrvale või kui inimesed ei saa vabalt oma arvamust avaldada, siis millist mõju avaldab see ühiskonnale, eelkõige inimeste õigustele ja esindatusele?
- ▶ Milliseid probleeme ei suuda ükski ELi riik üksi ära lahendada?

ÕPPEMATERJALID:

- ▶ euroopa-valimised.eu – Euroopa Parlamendi valimiste veebisaidil selgitatakse, muuhulgas lühivideote abil, kuidas valimised toimuvad ning mismoodi käib hääletamine. Veebisaidil on võimalik end registreerida, et saada valimiste kohta meeldetuletusi. Samuti esitatakse seal valimistulemused. (10 minutit)
- ▶ [Üheskoos.eu](https://uheskoos.eu) kogukond koosneb inimestest, kes hoolivad demokraatiast ja tahavad anda sellele mõistele Euroopa Parlamendi valimiste eel tõelise tähenduse. See kogukond ühendab inimesi kõikjal Euroopas ning annab neile võimaluse kohtuda, teadmisi jagada ja uusi oskusi omandada – ning ühtlasi innustada kõiki 2024. aasta valimistel hääletama. Registreerige end koos noortega veebilehel, et kogukonna tegemistes kaasa lüüa. (5–45 minutit)
- ▶ Õppevahend „[Kunst ja demokraatia](#)“ annab võimaluse uurida kaasaegsete Euroopa kunstnike teoste vahendusel demokraatia ja demokraatlike väärtuste teemat. See moodul on kohandatav esteetiliselt elamust pakkuvaks kogemusõppeks. (15–60 minutit)

Ligipääs kogu teabele

VIKTORIIN

1. Millal Euroopa Parlamendi valimised toimuvad?

- a. 9. juunil 2024
- b. 9. mail, mil tähistatakse Euroopa päeva
- c. 2025. aastal
- d. kuupäev ei ole veel teada

2. Mitme aasta tagant Euroopa Parlamendi valimised toimuvad?

- a. 5
- b. 2
- c. 7
- d. 4

3. Demokraatlikus ühiskonnas

- a. võivad inimesed vabalt arvamust avaldada
- b. ei langeta otsuseid ainult üks isik
- c. võivad inimesed otsuseid, millega nad ei nõustu, vaidlustada
- d. kõik eespool nimetatutest

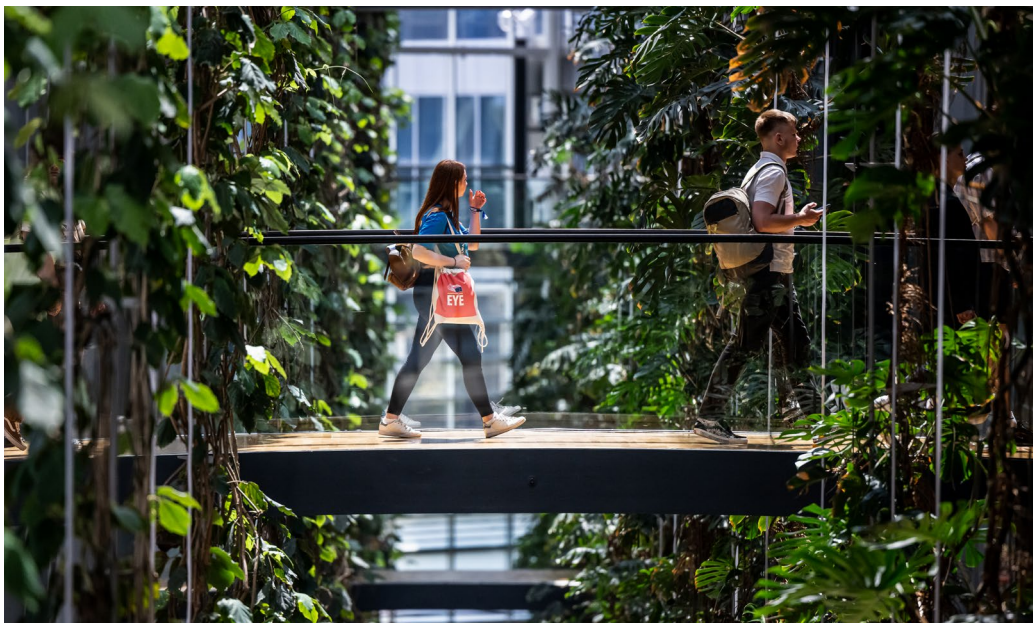
MOODUL 2

DESINFORMATSIOON

Enamik noori tarbib tänapäeval uudiseid sotsiaalmeedia, veebiplatvormide ja otsesõnumite vahendusel. See uus teabe hankimise viis on avanud ukse väärinfo levikule. Kuulujutud, mis tõele ei vasta, pooltõed ja tahtlikud valed, mille eesmärk on inimesi petta, on alati olemas olnud. Sotsiaalmeedia laialdane kasutamine on seda nähtust aga võimendanud. **Need, kes desinformatsiooni tekitavad ja levitavad, teevad seda selleks, et inimesi poliitilistel või majanduslikel eesmärkidel petta ja nendega manipuleerida.** Nad levitavad manipuleeritud sisu järgmiste vahendite kaudu:

- ▶ **robotkontod:** automatiseeritud kontod, mis suhtlevad internetis, jättes mulje, et tegu on päris inimesega;
- ▶ **trollid:** inimesed, kes töötavad selle nimel, et levitada väärarusaamu, segada või eksitada veebiarutelul;
- ▶ tavakodanikud, keda on meelitatud teatavat sisu meeldivaks märkima või jagama (nt rõhudes nende vihale või hirmudele); uuringud näitavad, et selline **manipuleeritud sisu kipub levima palju kiiremini kui faktidel põhinev usaldusväärne teave.**

Samal ajal on moodsed, kuidas inimeste tähelepanu püüda, neid segadusse ajada või petta, muutunud üha keerukamaks. Näiteks luuakse tehisintellekti abil manipuleeritud videoid, fotosid ja helisalvestisi ehk nn **süvavõltsinguid**, mille eesmärk on panna nende vaataja või kuulaja arvama, et keegi on öelnud või teinud midagi, mida ta tegelikult öelnud ega teinud pole.

Mõnikord püüavad desinformatsiooni levitajad suurendada lõhenemist ja polariseerida arutelu. Nad kasutavad ära inimeste hirme, et pöörata eri rühmad üksteise vastu ja muuta demokraatlik arutelu võimatuks. Kuna **desinformatsioon** õõnestab usaldust meedia, institutsioonide ja üksteise vastu, **seab see demokraatia halba valgusesse ning destabiliseerib seda**. Demokraatia kaitsmiseks on seega väga oluline desinformatsiooni vastu võidelda.

EL suhtub desinformatsiooniga seotud ohtudesse väga tõsiselt. Selleks, et internetivaldkonda reguleerida ja desinformatsiooni levikut piirata, on Euroopa Parlament võtnud vastu uued õigusaktid, näiteks [digiteenuste määruse](#).

Igaüks saab aidata desinformatsiooni vastu võidelda, kui ta:

- ▶ viib end teemaga kurssi;
- ▶ teab, milliseid vahendeid ja viise inimeste petmiseks kasutatakse;
- ▶ mõtleb enne kaks korda järele, kui veebis leiduva sisu meeldivaks märgib või seda jagab;
- ▶ jagab neid teadmisi sõprade ja perega.

SUUNAVAD KÜSIMUSED

- ▶ Mis on desinformatsioon? Miks on see teie kui kodanike, ühiskonna ja demokraatia jaoks probleem?
- ▶ Kuidas võib desinformatsioon valimisi mõjutada?
- ▶ Mida EL ja meie riik teevad, et desinformatsiooni vastu võidelda? Kes neis pingutustes osalevad – valitsus, kodanikuühiskond, meedia, faktikontrollijad? Uurige välja, kes teie koduriigis desinformatsiooni vastu võitlevad.
- ▶ Kuidas desinformatsiooni ära tunda? Millistele märkidele tuleks tähelepanu pöörata?
- ▶ Mida saate teha, et desinformatsiooni levikut piirata?
- ▶ Mida peaksite tegema, kui märkate desinformatsiooni?

ÕPPEMATERJALID:

- ▶ Desinformatsiooni kompass „Kuidas võltsuudiseid ära tunda?“ – Euroopa Parlamendi koostatud [kaheksat sammuga sisaldav juhend](#) desinformatsiooni äratundmiseks.
- ▶ [Euroopa kodanikualgatuse õppevahend](#) sisaldab meediapädevuse alast harjutust, mis õpetab noortele, kuidas võimalikku manipuleerivat sisu ära tunda ja annab võimaluse arutada, kuidas hoiduda selle löksu langemast. (55 minutit)
- ▶ Euroopa Komisjoni koostatud töövahend „[Märka ja vastusta väärinfot](#)“ koosneb kohandatavast esitlusest, mis sisaldab näiteid tegelikust elust ja rühmatöid, ning õpetajatele mõeldud juhendist. (45–100 minutit)
- ▶ „[Suunised õpetajatele ja haridustöötajatele desinformatsiooniga võitlemise ning digikirjaoskuse edendamise kohta hariduse ja koolituse kaudu](#)“. Need Euroopa Komisjoni koostatud suunised sisaldavad praktilisi nõuandeid, tegevuskavasid, teadmisi teemade kohta ja vajalikke hoiatusi, mis põhinevad digitaalse kirjaoskuse ning hariduse ja koolituse valdkonna jaoks toimivatel lahendustel. (kuni 45 minutit tegevuse kohta)
- ▶ [Euroopa digitaalmeedia vaatluskeskus](#) – asuvad kõigis ELi riikides ja korraldavad meediapädevusega seotud tegevusi nii riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil.
- ▶ Veebisaiti [EUvsDisinfo](#) haldab Euroopa Liidu välisteenistus ja selle eesmärk on paljastada Kremli-meelset desinformatsiooni ja propagandat. Sealt leiab õppeplatvormi kasulike vahendite, mängude, netisaadete ja muude materjalidega, et suurendada või tugevdada vastupanuvõimet desinformatsioonile (saadaval ainult 13 keeles, sealhulgas järgmistes ELi keeltes: ES, DE, EN, FR, IT, PL ja RO).

Ligipääs kogu teabele

VIKTORIIN

1. **Desinformatsioon on väär või eksitav sisu...**
 - a. mida levitatakse petmise eesmärgil
 - b. mida levitatakse majandusliku või poliitilise kasu saamiseks
 - c. mis võib põhjustada avalikku kahju
 - d. kõik eespool nimetatutest

2. **Kui palju ELi kodanikke usub, et nad on viimase nädala aja jooksul vähemalt mõnel juhul desinformatsiooniga kokku puutunud?²**
 - a. 61%
 - b. 71%
 - c. 81%
 - d. 45%

3. **Mida saate desinformatsiooni vastu teha?**
 - a. Lõpetada teabe hankimine
 - b. Internetist leitud teabe kiiresti meeldivaks märkida või seda kiiresti jagada, et keegi ei jõuaks teid mõjutada
 - c. Olla teadlik petmiseks kasutatavatest vahenditest ja moodustest
 - d. Mitte ükski eespool nimetatutest pole õige

2. [Eurobaromeetri 2022. aasta meedia- ja uudiste teemaline uuring](#) (aprill–mai 2022) – arv sisaldab vastuseid „mõnikord“, „sageli“ ja „väga sageli“)

MOODUL 3

KUIDAS MÕJUTAB EL MINU ELU?

Vahel võib olla raske mõista, kui paljusid inimesi Euroopa Parlamendi valimiste tulemused mõjutavad. Viimased aastad on aga ikka ja jälle näidanud, kuidas Euroopa Parlamendi otsused mõjutavad otseselt kõiki: suuri riike ja väikesi kogukondi, võimsaid ettevõtteid ja värskeid idufirmasid, ülemaailmset ja kohalikku tasandit. **ELi õigusaktid käsitlevad teemasid, mis on enamikule inimestest tähtsad:** keskkond, julgeolek, ränne, sotsiaalpoliitika, tarbijaõigused, majandus, õigusriik ja veel palju teisi. **Tänapäeval on kõigil tähtsatel riiklikel teemadel ka Euroopa mõõde.**

ELi liikmesriigid on järk-järgult andnud Euroopa Liidule volitused ja kohustuse võtta vastu otsuseid paljudes valdkondades, kus neil on koostööd tehes läbirääkimistele suurem mõju. Sellest tulenevalt **tehakse umbes 70% kõigi riiklike õigusaktide üle otsused ELi tasandil** ja Euroopa Parlament on kaasseadusandja, kes kaitseb Euroopa kodanike huve.

Järgnevalt on välja toodud mõned liidu õigust puudutavad valdkonnad, kus Euroopa Parlament on oma viimase koosseisu ametiaja jooksul midagi muutnud:

- ▶ liikumisvabadus – välismaal reisimise, õppimise ja töötamise võimalused
 - [Programmi „Erasmus+“ eelarve suurendamine](#)
 - [Algatus „DiscoverEU“](#)
 - [Tasuta rändlus välismaal](#)

- ▶ Majandus ja tööhõive
 - Ühised standardid inimväärsele [miinimumpalgale](#) kõigis Euroopa riikides 2024. aastaks
 - Naistele võrdsed õigused ja võimalused ([palk](#) ja [juhtivad ametikohad](#))

- ▶ Kliimapoliitika, looduse taastamine, puhas õhk (kõik, mis on riigipiiride ülene)
 - Selged eesmärgid [kliimanetraalsuse saavutamiseks aastaks 2050](#)
 - [Ühtse USB-C tüüpi laadimispesaga](#) mobiiltelefonid, sülearvutid ja muud väikesed elektroonikaseadmed

- ▶ Demokraatlikud väärtused, näiteks mõtte- ja sõnavabadus
 - [Sotsiaalmeediat](#) ja [tehisintellekti](#) käsitlevad reeglid ja põhimõtted

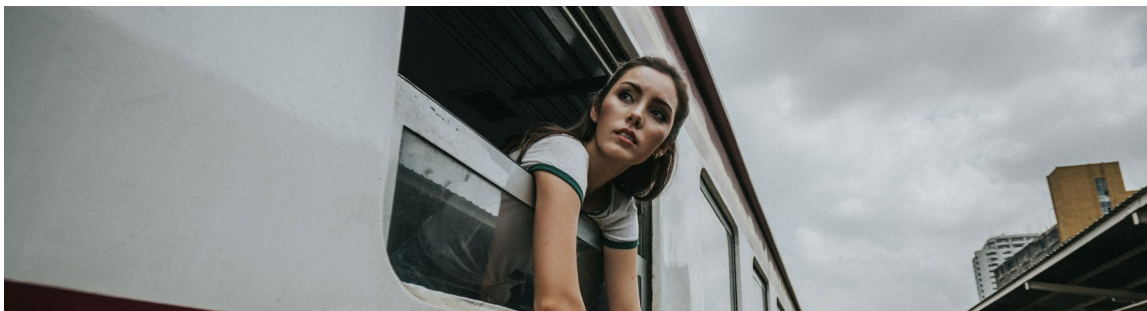
SUUNAVAD KÜSIMUSED

- ▶ Millistes eluvaldkondades Euroopa Liit meetmeid rakendab? Kas oskate tuua konkreetseid näiteid sellest, kuidas EL teie elu mõjutab?
- ▶ Kui Euroopa Liitu ei oleks, millest tunneksite kõige rohkem puudust? Milliseid teemasid peaks Euroopa Parlamendi järgmine koosseis veel käsitlema?
- ▶ ELi toimimine maksab keskmiselt vähem kui 1 € päevas inimese kohta. Mida saate teha ühe euroga? Mida saaksid kõik teie sõbrad koos ära teha, kui annetaksite kõik 1 euro? Kuidas peaks Euroopa Liit oma eelarvet kasutama?

ÕPPEMATERJALID:

- ▶ [Euroopa Parlamendi Youtube'i kanalil](#) on 2-minutilised videod ELi töö kohta eri valdkondades (nt kliimamuutused, inimõigused, tervishoid, majandus). (kuni 5 minutit)
- ▶ [Ülevaade soolise võrdõiguslikkuse edendamisest ELis](#) (2-minutiline video) ja loetelu meetmetest, mida Euroopa Parlament on soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks kuni 2021. aastani võtnud. (15 minutit)
- ▶ [Õppevahend "Europe@school – õppetunnid Euroopa Liidu kohta"](#) sisaldab mängu „EL meie igapäevaelus“, kus tuuakse konkreetseid näiteid ELi õigusaktidest. (20 minutit)
- ▶ Veebisaidil „[Mida Euroopa minu jaoks teeb](#)“ esitatakse üheleheküljelises vormis konkreetseid näiteid selle kohta, mida Euroopa Liit on eri valdkondades ära teinud. Teavet saab otsida piirkondade, elu- ja poliitikavaldkondade kaupa. (15–60 minutit)

VIKTORIIN

1. **EL kavatseb saavutada kliimanetraalsuse aastaks**
 - a. 2030
 - b. 2050
 - c. 2040
 - d. mitte üksi eespool nimetatutest pole õige

2. **ELis reisides saan**
 - a. kasutada telefoni lisatasuta
 - b. arstiabi riigi alaliste elanikega samadel tingimustel
 - c. 18-aastasena tasuta reisikaardi, millega kehtivad mulle kohalikud allahindlused
 - d. kõik eespool nimetatutest on õiged

3. **Kaks allpool toodud väidet programmi „Erasmus+“ kohta on õiged.**
 - a. Sellega toetatakse noorte õppimist oma koduriigis.
 - b. See on mõeldud ainult üliõpilastele ega hõlma muid õppeviise.
 - c. See pakub partnerlusvõimalusi teiste ELi riikide koolide, ülikoolide ja organisatsioonidega.
 - d. See hõlmab selliseid valdkondi nagu sotsiaalhoolekanne, keskkond, kultuur, noored, sport ja arengukoostöö.

MOODUL 4 MILLINE ON EUROOPA PARLAMENDI ROLL?

Virtuaalne rollimäng

Euroopa Parlament on ainus otsevalitav ELi asutus. Iga viie aasta järel valivad **450 miljonit eurooplast** Euroopa Parlamenti oma esindajad. Parlamendiliikmed töötavad kodanike heaks. Nad koostavad, arutavad ja võtavad vastu seadusi inimeste igapäevaelus olulistes küsimustes. Euroopa Parlament

- ▶ kaitseb vabadust, võrdsust ja õigusriiki kogu ELis;
- ▶ toetab demokraatiat, õiglasi valimisi ja inimõiguste austamist kõikjal maailmas;
- ▶ valib Euroopa Komisjoni presidendi ja tagab, et ELi institutsioonid teevad oma tööd korrektselt;
- ▶ otsustab koos ELi liikmesriikidega ELi eelarve üle ja paneb paika, kuidas ELi raha kulutatakse;
- ▶ jälgib, kuidas ELi eelarvet kasutatakse, kontrollides Euroopa Komisjoni ja kõigi teiste ELi institutsioonide kulutusi.

Euroopa Parlament annab kodanikele võimaluse olulisi otsuseid mõjutada. Nii saavad nad osaleda nii Euroopa Liidu tänapäeva kui ka tuleviku kujundamises. Noored peaksid kasutama oma hääleõigust, et valida endale kõige südamelähedasem tulevikuväljavaade.

Tänu Euroopa aluslepingute järjestikustele muudatustele on Euroopa Parlamendi volitused pidevalt suurenenud. 2024. aastal on uue põlvkonna noortel võimalus otsustada, kes neid Euroopa Parlamendis esindavad. See on võimalus, mida nende vanavanematel ei olnud, sest Euroopa Parlamendi otsevalimised toimuvad alles alates 1979. aastast. **2024. aastal valivad kodanikud 720 parlamendiliiget, kusjuures iga ELi liikmesriiki esindab vähemalt kuus ja maksimaalselt 96 liiget.** Eri riikidest ja erakondadest pärit parlamendiliikmed moodustavad hulga fraktsioone, mille liikmeid liidavad ühised eesmärgid ja vaated Euroopale.

Euroopa Parlamendi töö toimub igal kuul nii Brüsselis kui ka Strasbourgis. Euroopa Komisjoni esitatud õigusakti ettepanekuid arutatakse kõigepealt Brüsselis ühes **20 parlamendikomisjonist**. Komisjonid koosnevad väikesest arvust liikmetest ja keskenduvad igaüks eri poliitikavaldkonnale. Nad vaatavad ettepanekud läbi, teevad nende kohta muudatusettepanekuid ja hääletavad nende üle. Seejärel arutatakse muudetud ettepanekuid, muudetakse neid taas, ja viimaks hääletab kogu parlament nende üle **Strasbourgis toimuvatel täiskogu istungjärgudel**.

Euroopa Parlamendi liikmed järgivad oma ametiülesannete täitmisel käitumisjuhendit, mille kohaselt nad peavad tegutsema erapooletult, usaldusväärselt, avatult, hoolikalt, ausalt ja vastutustundlikult ning austama parlamendi väärikust ja mainet. Käitumisjuhend muudeti 2023. aastal veelgi rangemaks.

Mis tunne on olla Euroopa Parlamendi liige?

KÜSIMUSED

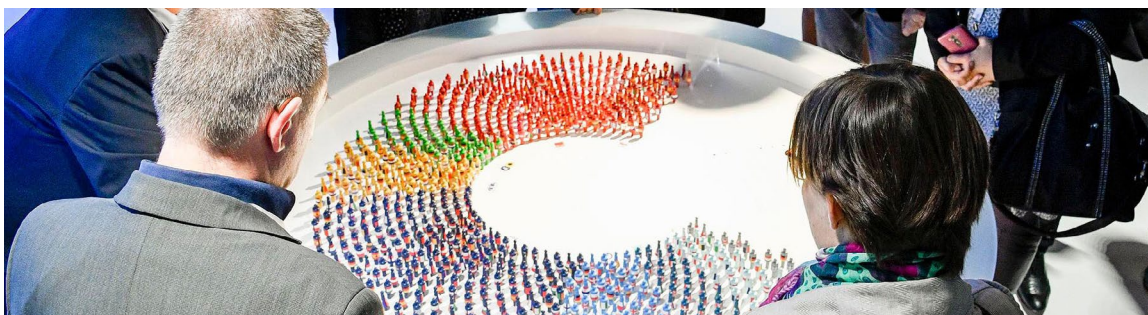
- ▶ Euroopa Parlamendi liikmed on ELi kodanikud, kes tegelevad liidu tuleviku kujundamisega. Mitu liiget esindavad meie riiki Euroopa Parlamendis? Millised peaksid olema teid esindavate Euroopa Parlamendi liikmete isikuomadused?
- ▶ Euroopa Parlamendi liikmed jagunevad fraktsioonidesse. Millised need fraktsioonid on ja mis neid üksteisest eristab (eelkõige ideede osas)?
- ▶ Kuidas Euroopa Parlamendi liikmed töötavad? Kuidas nad saavad tunda kõiki teemasid, mida neil palutakse arutada ja hääletada?

ÕPPEMATERJALID:

- ▶ [Animeeritud videosarja „Nii see käib“](#) üheminutilistes videotes antakse ELi kohta lühiselgitusi, vastates küsimustele nagu „Millised on ELi volitused?“, „Mida teeb Euroopa Parlamendi president?“ või „Mis on arutelu olukorrast Euroopa Liidus?“.
- ▶ [„Proovi EP liikme tööd“](#) on virtuaalreaalsuskogemus, mis võimaldab noortel tutvuda parlamendiliikme tööga, alustades tema kabinetis toimuvast ja lõpetades täiskogul hääletamisega (10 minutit).
- ▶ [„360° Euroopa Parlamenti“](#) on virtuaalekskursioon parlamendi Brüsseli ja Strasbourgis hoonetes, kus kohtutakse parlamendiliikmetega ja tutvutakse nende tööga (20 minutit).
- ▶ Platvormi [üheskoos.eu](#) õppevideo „Mis on Euroopa Parlament ja kuidas see toimib?“ selgitab Euroopa Parlamendi ja selle otsustusprotsessi põhipunkte (35 minutit).
- ▶ [Euroopa Parlamendi ajateljel](#) saab jälgida, kuidas on parlamendi tähtsus ELi otsustusprotsessis järk-järgult kasvanud (15–30 minutit).
- ▶ [Virtuaalne matkemäng](#), mis on kavandatud 12–40 mängijale, võimaldab kehastuda parlamendiliikmeks ja kogeda vahetult kogu õigusloomeprotsessi ning eelkõige seda, kuidas Euroopa Parlamendi liikmed koostööd teevad ja kompromisse saavutavad (90 minutit).
- ▶ [„Europe@school – õppevahend Euroopa Liidu kohta“](#) sisaldab ka traditsioonilist rollimängu, mille käigus klassiruum muutub Euroopa Parlamendiks (60–120 minutit).
- ▶ Euroopa Parlamendi veebisaidil on [hulk tööriistu alates 1979. aastast toimunud Euroopa Parlamendi valimiste tulemuste võrdlemiseks](#), andmete allalaadimiseks ja isegi parlamendienamuse kalkuleerimiseks pärast seda, kui järgmiste valimiste tulemused on selgunud.
- ▶ [Euroopa Ajaloo Maja](#) on välja töötanud mitmesuguseid õppematerjale, mis annavad teavet, õhutavad järele mõtlema ja arutlema ajaloo mõju üle tänapäeva maailmas.

Ligipääs kogu teabele

Euroopa Parlamendi partnerkoolide programm (EPAS)

VIKTORIIN

1. **Nendes neljas linnas asuvad Euroopa Liidu institutsioonid, kuid ainult üks neist on Euroopa Parlamendi ametlik asukoht:**
 - a. Brüssel, Belgia
 - b. Strasbourg, Prantsusmaa
 - c. Luxembourg, Luksemburg
 - d. Frankfurt, Saksamaa

2. **Mitu Euroopa Parlamendi liiget 2024. aastal valitakse?**
 - a. 705
 - b. 751
 - c. 720
 - d. Ükski eespool nimetatutest pole õige.

3. **Mis on Euroopa Parlamendi ülesanded?**
 - a. valida Euroopa Komisjoni president
 - b. koostada ja võtta vastu õigusakte
 - c. otsustada ELi eelarve üle
 - d. kõik eespool nimetatutest

MOODUL 5 KUIDAS OLLA AKTIIVNE EUROOPLANE?

EYE

Euroopa Parlamendi 2024. aasta valimised

Euroopa Parlamendi 6.-9. juuni 2024. aasta valimistel hääletamine võib olla noorte esimene samm aktiivseks Euroopa kodanikuks kujunemise teekonnal. Valimiste kohta saab teavet:

- ▶ valimiste veebisaidilt europea-valimised.eu. Seal selgitatakse, millal ja kuidas igas liikmesriigis hääletatakse, samuti saab sealt aktiveerida [valimiste meeldetuletuse](#);
- ▶ [liitudes platvormiga umeskoos.eu](https://liitudes.platvormiga.umeskoos.eu), kust leiab
 - teavet Euroopa Parlamendi valimiste kohta ja selgitusi, kuidas noored saavad aidata seda teavet levitada;
 - loetelu ettevõtmistest, milles saab osaleda, ning
 - õppematerjale ja koolitusi selle kohta, kuidas rääkida valimistest oma perele, sõpradele ja eakaaslastele.

Noorte võimalused ELi demokraatias osalemiseks

Demokraatia ei piirdu valimistega. Kogu valitud esindajate ametiaeg ja otsustusprotsess toimub demokraatlikes tingimustes. Demokraatias osalemiseks tuleb **mõista, mis on kaalul**, et teha teadlikke otsuseid. Demokraatia tähendab oma seisukohtade väljendamist ka väljaspool valimisi. See tähendab, et tuleb **teha selgitustööd** ja aidata **tõsta inimeste teadlikkust** nende tuleviku puudutavatest küsimustest.

Leidub mitu võimalust, kuidas noored saavad jagada oma ideid ja arutleda Euroopa tuleviku üle.

1. Euroopa noorteüritus ([EYE](#)) toob Strasbourgis ja veebi vahendusel Euroopa Parlamenti kokku **tuhandeid 16–30-aastasi noori, et nad saaksid jagada ja edasi arendada oma ideid Euroopa tuleviku kohta**, suhelda ja üksteist inspireerida ning vahetada mõtteid ekspertide, aktivistide, mõjuisikute ja otsustajatega. Ideid kogutakse veebisaidil youthideas.eu ning ürituse käigus koondatakse need noorte ideede aruandesse, mis saadetakse kõigile Euroopa Parlamendi liikmetele. Mõned osalejad saavad võimaluse kõige põnevamaid ideid edasi arendada ja neid Euroopa Parlamendi liikmetele tutvustada.
2. Strasbourgis toimuv [Euroscola](#) programmis võivad osaleda vähemalt 14-aastased õpilased kõigist ELi 27 liikmesriigist, kandidaatriikidest ja Ühendkuningriigist, et **arutada, läbi rääkida, muuta, hääletada ja lõpuks vastu võtta resolutsioone tegelikel Euroopa Liitu puudutavatel teemadel**. Õpilased saavad võimaluse

tutvuda Euroopa Liidu institutsioonide tööga, arutleda demokraatia, põhiõiguste ja Euroopa väärtuste üle ning väljendada oma arvamust Euroopa Liidu otsuste kohta.

3. Lisaks Euroopa noorteüritusele ja Euroscolale [pakub Euroopa Parlament noortele](#) veel palju muid võimalusi aktiivseks osalemiseks. Lähemat teavet saab platvormilt Youth Hub, mis on loodud just noorte vajadustest lähtuvalt. Filtrite abil saab otsingut kohandada, et leida endale täpselt sobiv tegutsemisvõimalus – **õppimisest ja avastamisest kuni võrgustikes osalemise ja aruteludeni**.
4. Euroopa Komisjon kui ainus ELi institutsioon, kes saab esitada Euroopa Parlamendile ja liikmesriikide valitsustele uusi õigusakti ettepanekuid, **konsulteerib** veebisaidil „[Avaldage arvamust!](#)“ korrapäraselt **kodanike ja sidusrühmadega**.
5. Samuti võivad kodanikud teha [Euroopa kodanikualgatuse](#) vormis Euroopa Komisjonile ettepanekuid uute õigusaktide koostamiseks. Kui algatus on kogunud **miljoni allkirja**, saavad algatajad võimaluse tutvustada seda avalikul kuulamisel Euroopa Parlamendis. Seejärel otsustab komisjon, milliseid meetmeid võtta.
6. **Kodanikud võivad esitada Euroopa Parlamendile ka petitsioone**, et taotleda Euroopa Liidu õigusaktide tegeliku rakendamise kontrollimist ja välja selgitada, mil määral Euroopa institutsioonid nende muredele reageerivad. Petitsioone saab esitada [Euroopa Parlamendi petitsiooniportaalis](#) või paberil.
7. Noored saavad osaleda ka [ELi noortedialogis](#), mis on noorte ja otsustajate vaheline kontaktmehhanism **ELi noortestrategie** raames. Kuni 2027. aastani keskendub see kolmele peamisele valdkonnale – **ühendamine, kaasamine ja võimestamine**. Osalemiseks tuleb ühendust võtta [riiklike kontaktpunktidega](#). Noorte ideed võivad jõuda Euroopa Liidu Nõukogu (esindab ELi liikmesriikide valitsusi) järgmistesse resolutsioonidesse.

SUUNAVAD KÜSIMUSED

- ▶ Kas teil on ideid uue ELi tasandi poliitikasuuna või tegevuse kohta? Kuidas te saaksite seda ELi otsustajatele tutvustada?
- ▶ Kas teile tundub, et Euroopa õigusaktid ei ole piisavad või neid ei rakendata hästi? Kelle poole saaks selle mure väljendamiseks pöörduda?
- ▶ Kas tahate teada, kuidas Euroopa Parlamendiga ühendust võtta ja pidevalt demokraatiat toetada? Milliseid võimalusi parlament noortele selleks pakub?

ÕPPEMATERJALID:

- ▶ [Animeeritud videosarja „Nii see käib“](#) üheminutilistes videotes antakse ELi kohta lühiselgitusi, vastates küsimustele nagu „Kuidas oma seisukohti teatavaks teha?“ „Kuidas ELi institutsioonide kujundamisel kaasa rääkida?“
- ▶ [Youth Hub](#) on ühtne veebivärv, kust leiab teavet kõigi tegutsemisvõimaluste kohta, mida Euroopa Parlament noortele pakub.
- ▶ [Õppevahend „Demokraatia toimimine ELis“](#) julgustab õpilasi Euroopa Liidu teemadel aktiivselt kaasa rääkima. Materjal on jaotatud neljaks interaktiivseks õppetunniks, mis käsitlevad ELi demokraatiat ja Euroopa kodanikualgatust.
- ▶ [Euroopa noorteportaal](#) pakutakse ELis elavatele, õppivatele ja töötavatele noortele teavet neid huvitavate võimaluste ja algatuste kohta.

Ligipääs kogu teabele

Euroscola

VIKTORIIN

1. Üheskoos.eu on platvorm, kus võib

- a. otsida praktikavõimalusi ja töökohti
- b. leida üritusi ja koolitusi Euroopa demokraatia tugevdamiseks
- c. otsida noorte poolt juhitud projektidele rahastust
- d. pandeemia ajal kohtuda ja suhelda

2. Petitsioonide esitamise õigus võimaldab ELi kodanikel ja elanikel

- a. esitada kaebus või tähelepanek ELi õiguse kohaldamise kohta
- b. paluda Euroopa Parlamendil avaldada teatavas küsimuses oma seisukoht
- c. aktiivselt osaleda parlamendikomisjonis oma petitsiooni üle peetavas arutelus
- d. kõik eespool nimetatutest

3. Noored Euroopa Liidu kodanikud võivad:

- a. paluda Euroopa Komisjonil esitada uusi õigusakti ettepanekuid
- b. avaldada arvamust kavandatavate Euroopa Liidu õigusaktide kohta
- c. jagada Euroopa Parlamendi liikmetega oma ideid Euroopa tuleviku kohta
- d. kõik eespool nimetatutest

MOODUL 6

NOORED

TEGUTSEVAD

Karl Suure Euroopa noorteauhind

Viimase mooduli eesmärk on pakkuda noortele **tegutsemisvõimalusi**, et teha esimene samm aktiivseks kodanikuks saamisel ja algatada muutusi.

Ettepanekud on jagatud viide ossa vastavalt sellele, kui palju aega noored tahavad tegevusele pühendada – kas viis minutit, veerand tundi, pool tundi, tunni või rohkemgi.

Local EYES

Viie minutiga jõuab:

- ▶ **jälgida Euroopa Parlamenti oma lemmiksotsiaalmeedias.** Euroopa Parlament on esindatud Facebookis, Flickris, Instagramis, LinkedInis, Redditi, Spotifys, X-is ja YouTube'is;
- ▶ **säutsuda, jagada oma lugu, märkida meeldivaks või kommenteerida Euroopa Parlamendi postitusi.** Postituste jagamine oma kontaktvõrgustikuga aitab inimestel teada saada, millega parlament tegeleb, ning teha teadlikke otsuseid, kuidas Euroopa Parlamendi 2024. aasta valimistel hääletada;
- ▶ **kirjutada loo või postituse 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimiste kohta.** Võib näiteks lihtsalt teada anda, et tänava 6.–9. juunil toimuvad Euroopa Parlamendi valimised, või rääkida mõnest olulisest valdkonnast, kus EL peaks järgmise viie aasta jooksul (edasi) tegutsema.
- ▶ **registreeruda valimiste veebisaidil,** et saada meeldetuletus, kui on aeg valida minna.
- ▶ **registreeruda platvormil [üheskoos.eu](https://uheskoos.eu)** ja kutsuda kolme tuttavat sama tegema.

- ▶ riputada Euroopa lipp nähtavasse kohta.
- ▶ paluda koolil [panna stendidele valimisplakadid](#).

üheskoos.eu

15 minutiga jõuab

- ▶ korraldada naaberklassi õpilastele **lühitutvustuse**. Eesmärk on suurendada kaasõpilaste teadlikkust Euroopa Parlamendi valimistest ning pakkuda neile välja 2–3 põhjust, miks valida minna ja/või julgustada ka oma sõpru ja perekonda valida minema. Ettevõtmine tuleks naaberklassi õpetajaga muidugi eelnevalt kokku leppida, kuid õpilaste jaoks teeb just üllatusmoment ettekande meeldejäävaks!
- ▶ proovida Euroopa Parlamendi **veebiviktoriine**.
 - [Õppevahend „Europe@school – õppetunnid Euroopa Liidu kohta“](#) sisaldab ka 12 küsimusest koosnevat veebiviktoriini (2020).
 - [Kui hästi tunned ELi ühtset turgu?](#) (2022)
 - [Kui palju sa tead ELi inimõiguste kohta?](#) (2020)
- ▶ **koostada oma lemmikveebiplatvormil ise ELi teemalise viktoriin** ja saata selle teemaviitega **#EUElections2024** oma sõpradele ja perele, et testida nende teadmisi EList. Viktoriin võiks lõppeda üleskutsega valida minna.

Poole tunniga jõuab

- ▶ **sirvida kord nädalas** [Euroopa Parlamendi veebisaidi uudistejaotist](#), et **teada saada, millega Euroopa Parlament on sel nädalal tegelema**. Tasub valida üks teema ja sellesse põhjalikumalt süveneda. Seejärel võib seda selgitada sõbrale või pereliikmele.
- ▶ **küllastada oma piirkonna Euroopa Parlamendi liikmete veebisaite** ja vaadata, millises parlamendi tegevuses nad on viimase nädala jooksul aktiivselt osalenud. Kui parlamendiliikme tegevuse kohta tekib küsimusi, võib saata neile e-kirja.

Kui aega on tund või rohkem

- ▶ Kui noored tunnevad kodanikuühiskonna organisatsioone, suunamudijaid või eraorganisatsioone, kes saaksid 2024. aasta Euroopa valimiskampaanias abiks olla, võiksid nad:
 - võtta nendega ühendust ja uurida, kas nad tahaksid Euroopa demokraatiasse panustada;
 - paluda neil liituda [üheskoos.eu](#) kogukonnaga;
 - soovitada neil võtta ühendust Euroopa Parlamendiga aadressil youth@europarl.europa.eu.
- ▶ soovitada neil Brüsselis viibimise ajal küllastada **Euroopa Parlamendi teabekeskust Info Hub**. Info Hubis pakutakse küllastajale laia valikut teabeallikaid ja palju interaktiivset tegevust. Valikus on avatud juurdepääsuga uurimismaterjalid, kohandatavad teabetunnid, päevakajalised arutelud ja üritused. Hiljuti avati ka valimiste teaberada, mis aitab kodanikel teha teadlikke valimisotsuseid selle põhjal, mida Euroopa nende heaks teeb.

- ▶ Võimalik on **reserveerida** kooli jaoks **noorte veebiarutelu**, mis aitab süvendada noorte teadmisi parlamendi volitustest, rollist ja tegevusest. Arutelu koosneb õpilasarühma huvidega kohandatud tunniajalisest ettekandest ning küsimustevoorust.

Külasta Euroopa Parlamenti

Kui aega on päev või kauem

Sel juhul tasub külastada Euroopa Parlamenti. Parlamendiga tutvumiseks leidub palju tasuta külastusvõimalusi, millest osa on avatud seitse päeva nädalas.

Brüsselis ja Strasbourgis

- ▶ **Euroopa Parlamendi hoonete külastamine** Veebisaidil [VisitEP](#) saab reserveerida nii üksik- kui ka rühmakülastusi. Ekskursioon Euroopa Parlamendi täiskogu istungisaali jätab külastajatele sageli sügava mulje. Parlamendi esindaja tunniajaline ettekanne ning küsimuste ja vastuste voor kõigis 24 ametlikus keeles on noortele ainulaadne võimalus Euroopa Liidu otsustusprotsessiga lähemalt tutvuda.
- ▶ **Külaskäik Parlamentariumi**, mis on interaktiivne ja kaasaegne Euroopa demokraatiaale pühendatud muuseum. Seda on juba külastanud rohkem kui kaks miljonit inimest.

Brüsselis ja veebis

- ▶ **Külaskäik** Brüsselis asuvasse **Euroopa Ajaloo Majja**, kus teid ootab teekond läbi Euroopa mineviku. Kuidas kujunes tänapäeva Euroopa? Kuidas minevikusündmusi mõtestada? Muuseumiga saab tutvuda ka [virtuaalekskursioonil](#).

Kõikjal Euroopa Liidus

- ▶ Kui teil ei ole võimalik Brüsselisse või Strasbourgi reisida, võite külastada [Euroopa Elamuskeskust](#) lähimas ELi pealinnas. **Elamuskeskused on interaktiivsed multimeediaruumid**, kus tutvustatakse vahetul ja põneval moel, kuidas Euroopa Parlament töötab ja tänapäeva põletavate probleemide lahendamises osaleb.
- ▶ [Euroopa Parlamendi bürood](#) asuvad igas liikmesriigis ja teevad tihedat koostööd kohalike koolidega. EP büroode juhtida on ka [Euroopa Parlamendi partnerkoolide programm](#), mis on mõeldud gümnaasiumiastmele.

Selle õppevahendi eesmärk on teha kergesti kättesaadavaks õppematerjalid, mis aitavad selgitada noortele Euroopa Liidu eeliseid, Euroopa Parlamendi rolli ja seda, kui tähtis on Euroopa Parlamendi valimistel hääletada.

Õppevahendi materjale võib vabalt kombineerida, et noortel oleks võimalus arvamust avaldada, mõtteid vahetada ja küsimusi esitada.

Registreeruge valimiste veebisaidil, et saada meeldetuletus, kui on aeg valida minna.

**Euroopa
Parlament**